TOPOGRAPHISCHE DIENST.

VOORSCHRIFT

VOOR DE

LANDRENTE-METINGEN.

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

V-277.

BATAVIA
TOPOGRAPHISCHE INRICHTING
1913.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

25 hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

V 277.

TOPOGRAPHISCHE DIENST.

VOORSCHRIFT

VOOR DE

LANDRENTE-METINGEN.

BATAVIA

TOPOGRAPHISCHE INRICHTING

1913.

(3)

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 29-6-2010
Nomor Induk : 330/P.N-Museum
BIB - ID : 7101160
ITEM - ID : 0709123567
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

		Bladz.
I.	Algemeene Voorschriften	5
II.	Omschrijving der werkzaamheden	5
	Kaarten, schalen	5
	Registers	6
III.	Onderscheiding der op te meten gronden en perceelen	6
	Grondsoorten	6
	Perceelen	7
	Maximum grootte der perceelen	7
IV.	Voorbereidende werkzaamheden	8
	Volgorde der te meten districten, regeling der ambtsvelden	8
	Afbakening der desagrenzen en ambtsvelden	8
	Gegevens betreffende de districten	6
V.	Aanwijzing der perceelen in het terrein	9
	Desa- en perceelsgrenzen	9
	Grenzen van gg.	10
VI.	Opneming en kaarteering	10
	Minutplans.	10
	Desakaarten.	11
	Ambtsvelden.	12
	Bijwerking der kaarten en registers na de sorteering	13
	Overzichtskaarten.	15
	Conventioneele teekens	16
	Nummering en lettering der landrente-kaarten	18
	Inhoudsbepaling der perceelen.	19
	Opzending van kaarten naar het Hoofdbureau.	19
VII.	Blokkaarten.	19
VIII.	Periodieke herziening van kaarten en registers	22
IX.	Van het personeel.	24
	Brigadechef.	24
	Sectiechef	24
	Opnemers.	26

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VOORSCHRIFT VOOR DE LANDRENTE-METINGEN.

I. ALGEMEENE VOORSCHRIFTEN.

Art. 1. De algemeene technische leiding van de opnemings- en kaarteeringswerkzaamheden ten behoeve der landrenteregeling op Java en Madoera berust bij den Chef van den Topographischen dienst; de uitvoering dier werkzaamheden geschiedt door de landrente-opnemings-brigades van genoemden dienst.

Art. 2. De Inspecteur voor de landelijke inkomsten en verplichte diensten(1) bepaalt van welke districten of gedeelten van districten gegevens betreffende de oppervlakte der landrenteplichtige gronden overeenkomstig dit voorschrift verzameld zullen worden, zoomede of van sommige binnen die terreinen gelegen categorieën van gronden de opmeting bloksgewijze zal geschieden.

Bij de verzameling van de hiervoren bedoelde gegevens heeft het daarmede belaste personeel, voor zooverre het geen zaken betreft van zuiver technischen aard, te volgen de door den I. dienaangaande te geven aanwijzingen en voorschriften.

II. OMSCHRIJVING DER WERKZAAMHEDEN.

Art. 3. De door de landrente-opnemingsbrigades voor het in art. 2 aangegeven doel te verrichten werkzaamheden zijn:

1. het vervaardigen van de noodige kaarten en het aanleggen van registers, waaruit de verlangde gegevens afgeleid kunnen worden;
2. het periodiek herzien van bestaande kaarten en registers, en
3. alle overige verrichtingen, welke door den I. in het belang der beoogde landrenteregeling zullen worden noodig geoordeeld.

Kaarten, schalen.

Art. 4. De van elk district of gedeelte daarvan te vervaardigen kaarten zijn:

---

(1) Waar verder in dit voorschrift de letter I. gebruikt wordt, wordt daarmede de Inspecteur voor de landelijke inkomsten en verplichte diensten bedoeld, terwijl onder C. i. C. steeds verstaan wordt de aan genoemden I. toegevoegde Controleur in Commissie die in het op te meten gebied voor de landrente-regeling aangewezen is. Met L. B. C. wordt steeds bedoeld de Chef eener landrente-opnemingsbrigade, met S. C. die eener landrente-meetsectie.

Het voorschrift zal verder onder de letters V. L. worden aangeduid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1. het *minuutplan*, op de schaal 1 : 5000, ingedeeld in bladen, waarvan de afmetingen naar omstandigheden worden vastgesteld;

2. de *desakaarten*, mede op de schaal 1 : 5000.

Wanneer desa's geheel of gedeeltelijk vallen binnen centra van handel en vertier, zooals hoofdplaatsen van gewesten en afdeelingen of andere door den I. aan te wijzen plaatsen, heeft de kaarteering der landrente-plichtige gronden plaats op de schaal 1:2500.

Hetzelfde heeft plaats, wanneer naar het oordeel van den L. B. C. de ambtsvelden in eenige desa in zulke kleine versnipperde perceelen voorkomen, dat eene kaarteering op de schaal 1:5000 niet goed meer mogelijk is.

3. De *overzichtskaart* van het district op de grootste schaal, waarop de topografische bladen in druk zijn verschenen; van bedoelde bladen moet zooveel mogelijk gebruik gemaakt worden.

Waar in het vervolg sprake is van landrente-kaarten, worden hiermede bedoeld de minuutplans en de desakaarten.

4. De kaarten van proefoogstvelden op de schaal 1 : 1000.

Registers.

Art. 5. Bij de volgens art. 4 vervaardigde kaarten zullen *desaregisters* worden aangehouden, waarin perceelsgewijze de uitkomsten van de inhoudsbepalingen worden vermeld.

III. ONDERSCHEIDING DER OP TE METEN GRONDEN EN PERCEELEN.

Grondsoorten.

Art. 6. De voor de landrenteregeling op te meten gronden zijn te onderscheiden in twee soorten, nl.:

1. sawah's;
2. droge gronden.

Onder sawah's verstaat men terrasvormig aangelegde, ter ophouding van water afgedijkte bouwgronden, waarop in den regel door de bevolking als hoofdproduct rijst wordt geteeld.

De in een sawahcomplex gelegen plassen, die productief zijn, worden mede hiertoe gerekend.

Alle overige landrenteplichtige gronden, als kampongs, tegalans, enz.,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zoomede nipahbosschen en vischvijvers worden tot de droge gronden gerekend.

Waar twijfel bestaat tot welke soort een landrenteplichtig stuk grond behoort, wordt de beslissing van den C. i. C. ingeroepen.

Perceelen.

Art. 7. Het opmeten der landrenteplichtige gronden geschiedt perceelsgewijze.

Onder *perceel* verstaat men een complex landrenteplichtigen grond, dat over zijn geheel oppervlak tot een der in het vorige artikel bedoelde cultuursoorten behoort, en dat van de aangrenzende gronden geheel is afgescheiden door perceelsgrenzen, die volgens art. 15 gemeten moeten worden.

Een complex grond wordt mede geacht over zijn geheele oppervlakte tot dezelfde cultuursoort te behooren in de volgende gevallen:

1. Indien daarin kleine stukken grond voorkomen van eene andere cultuursoort of van niet-landrenteplichtige gronden, en het oppervlak van elk stuk niet grooter is dan één halve bouw.

Deze stukken worden op de kaarten aangegeven door een staand kruisje en de letters *s* (sawah), *d* (droge grond) of *gg* (gouvernementsgrond).

2. Indien de beide cultuursoorten of landrenteplichtige en niet-landrenteplichtige gronden, daarin zóó grillig en in kleine stukken dooreengemengd voorkomen, dat de afzonderlijke opmeting van iedere soort te veel tijdverlies zou veroorzaken.

Zulke perceelen worden aangeduid met *ds*.

Maximum grootte der perceelen.

Art. 8. De maximum grootte der perceelen bedraagt 25 bouw voor sawah's en 50 bouw voor droge gronden.

Wanneer in perceelen droge gronden grooter dan 25 bouw, complexen van erven of tuinen te samen grooter dan 10 bouw voorkomen, heeft splitsing plaats in kleinere perceelen van een maximum grootte van 25 bouw.

Bij het opmeten van perceelen grooter dan het vastgesteld maximum zal er door den opnemer steeds naar gestreefd moeten worden deze in kleinere te verdeelen door het meten van gemakkelijk terug te

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

vinden afscheidingen, zooals wegen, voetpaden, waterloopen of ravijnen, welke in andere gevallen niet behoefden te worden gemeten, enz.

Wanneer bedoelde afscheidingen niet aanwezig zijn en de gronden erfelijk individueel dan wel communaal met blijvende aandeelen worden bezeten, geschiedt de splitsing van te groote perceelen door den opnemer langs de grenzen der individueel bezeten grondstukken. Al de namen van de bezitters der gronden aan weerskanten grenzende aan de splitsingslijn, worden met potlood op de desakaarten aangeteekend.

IV. VOORBEREIDENDE WERKZAAMHEDEN.

Volgorde der te meten districten, regeling der ambtsvelden.

Art. 9. De volgorde, waarin de districten zullen worden gemeten, wordt zóó tijdig vastgeteld, dat aan de meting steeds een grondig onderzoek van bestuurswege kan voorafgaan, desa voor desa, naar *alle* ambtsvelden en hunne afbakening, en er voor het plaatselijk bestuur voldoende tijd bestaat de ambtsvelden te regelen volgens de voorschriften van den daarvoor van Regeeringswege vastgestelden Leiddraad.

Vóórdat met de meting wordt begonnen, heeft het plaatselijk bestuur tevens alle gelegenheid desa's te vereenigen of te splitsen, eventueel nog resteerende enclaves te doen verdwijnen, indien dit wenschelijk wordt geacht, de grenzen der landrenteplichtige gronden met de Gouvernementsgronden vast te stellen, enz.

Afbakening van desagrenzen en ambtsvelden.

Art. 10. Alvorens met de metingen in eenig district een aanvang wordt gemaakt, behooren de driesprongen der desagrenzen door de zorg van het plaatselijk bestuur zoo goed mogelijk op de minst kostbare wijze verzekerd te worden door middel van een grooten steen, een aardhoop, door het plaatsen van een boom, enz. Voorts zullen de desagrenzen door eenvoudige zichtbare teekens in het terrein worden aangeduid.

Een en ander wordt kort vóórdat met de meting van een district een aanvang wordt gemaakt op een vergadering der desahoofden ten huize van het districtshoofd door den C. i. C. in overleg met den L. B. C. of den S. C. besproken, op welke vergadering tevens in het bij-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zonder de wijze van afbakening der ambtsvelden, in het vorige artikel bedoeld, wordt geregeld.

Gegevens betreffende de districten.

Art. 11. Als regel geldt, dat een district in zijn geheel aan eene landrentesectie ter bewerking gegeven wordt.

De L. B. C. ontvangt betreffende elk district van den C. i. C.:

1. eene opgave van de indeeling in onderdistricten;
2. eene opgave der desa's;
3. eene opgave van de proefsnitvelden met hunne nummers;
4. eene desa'sgewijze opgave van de gronden zooals ze in de landrenteleggers vermeld staan;
5. eene opgave der gronden, waarvan rechtstitels bestaan, met hunne verpondingsnummers, voor wat betreft de terreinen gelegen buiten de hoofdplaatsen van gewesten en afdeelingen.

Voor die hoofdplaatsen worden de evenbedoelde gronden, waarvan rechtstitels bestaan, voor zooveel noodig op de landrentekaarten overgenomen van de bij het eigendomskadaster berustende kaarten en bescheiden.

6. eene opgave van de in elke desa, volgens de plaatselijk beschikbare bescheiden, aanwezige ambstvelden en van de door het Hoofd van Gewestelijk bestuur aangewezen en door de bevolking als zoodanig afgebakende „gemeente weideplaatsen" met vermelding van de data en nummers der betrekkelijke Residentsbesluiten.
7. eene opgave van de grootere complexen Gouvernementsgronden (reserves ter ontginning door de bevolking, reserves Boschwezen, djatituinen, koffiereserves, enz.) in elk desagebeid aanwezig.

Bestaan reeds cartographische gegevens betreffende de onder beheer van het Boschwezen ressorteerende gronden, dan zal de L. B. C., voor het nemen van copieën daarvan, zich tot den betrokken beheerder van het boschdistrict wenden.

V. AANWIJZING DER PERCEELEN IN HET TERREIN.

Desa- en perceels grenzen.

Art. 12. Voor eene behoorlijke aanwijzing in het terrein aan de opnemers van de desagrenzen en verdere landrentebijzonderheden zal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de L. B. C. zich tijdig tot den C. i. C. wenden, door wiens zorg de hiertoe noodige maatregelen zullen worden getroffen.

Bij het doen van landrentemetingen zal het desahoofd met den desaschrijver en c. q. het hoofd van het gehucht den opnemer vergezellen en de gevraagde aanwijzingen geven; de opnemer geeft van zijn voornemen tot opmeten tijdig kennis aan het desahoofd. Bij ziekte of verhindering stelt het hoofd een vervanger.

De aanwijzing der ambtsvelden in het terrein behoort te geschieden door het desahoofd en de desabestuurders, alsmede door de bezitters der gronden, die aan de ambtsvelden grenzen.

Grenzen van gg.

Art. 13. Wanneer de perceelen eener desa aan Gouvernementsgronden grenzen dan wel aan terreinen onder beheer van het Boschwezen, als koffiereserves, enz., zal de L. B. C. (S. C.) tijdig aan het Hoofd van plaatselijk bestuur of aan den betrokken houtvester eene opgave indienen van de namen dezer desa's, met vermelding van de vermoedelijke tijdstippen, waarop de metingen aldaar verricht zullen worden. Door tusschenkomst dezer autoriteiten zal alsdan een beambte worden aangewezen, die den opnemer, in tegenwoordigheid van het betrokken desahoofd, de grenzen van de niet tot het desagebied behoorende gronden aanwijst.

De opnemer zal dezen beambte tijdig met zijn aankomst in de desa in kennis stellen. Bij meeningsverschil over de grenzen der perceelen, wordt niet tot meting daarvan overgegaan en voorloopig ander meetwerk onder handen genomen.

De opnemer stelt c. q. den S. C. hiermede in kennis, die voor mededeeling aan de betrokken autoriteit het noodige verricht.

VI. OPNEMING EN KAARTEERING.

Minuutplans.

Art. 14. De onder art. 4 genoemde minuutplans zullen op verschillende wijzen worden samengesteld, al naarmate gemeten wordt in:

1. districten, bij welker topographische opneming geen rekening is gehouden met daarop later te baseeren landrentemetingen;
2. districten, waarbij dit wel mogelijk is geweest;
3. districten, waarvan geen topographische detailbladen bestaan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.
PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In het onder 2 genoemde geval neemt de landrente-opnemingsbrigade de gegevens voor het minuutplan over van de opnemingsbrigade, welke met de topographische opneming is belast; deze gegevens zijn dezelfde als die, welke voor de samenstelling van het hoofdwegenverband (1:5000) ten behoeve der topographische opneming hebben gediend.

In de gevallen onder 1 en 3 geschiedt de samenstelling van het minuutplan, na voorafgaande secundaire driehoeksmeting bij de betrokken landrente-opnemingsbrigade.

Op de minuutplans behooren te worden aangegeven:

a in inkt en kleuren:

1. de districts- en desagrenzen;
2. de rivieren:
3. de wegen, die met de heggen, slooten of dijken, waardoor ze van de aangrenzende gronden zijn gescheiden, eene gemiddelde breedte hebben van 2 M. of meer;
4. de waterleidingen, die 3 M. en meer breed zijn.
5. de getrianguleerde, verzekerde drichoekspunten.

b in potlood:

alles, wat overigens op de desakaart voorkomt.

Desakaarten.

Art. 15. Op de desakaarten moeten voorkomen:

1. De districts- en desagrenzen.
2. De rivieren.
3. De wegen, die met de heggen, slooten of dijken, waardoor ze van de aangrenzende gronden zijn gescheiden, eene gemiddelde breedte hebben van 2 M. of meer.
4. Dijken langs de wegen, rivieren, kanalen of waterleidingen, wanneer hun grondvlak een gemiddelde breedte heeft van 3 M. of meer; smallere dijken worden met die wegen, rivieren, enz. opgemeten en gerekend daartoe te behooren.
5. Waterleidingen, die 3 M. en meer breed zijn.

De in de bouwvelden gelegen dijken, wegen, enz., welke volgens de punten 3, 4 en 5 niet behoeven te worden opgemeten, worden gerekend tot de bouwvelden te behooren.

6. De grenzen der perceelen als bedoeld bij art. 7.
7. De grenzen der gronden, waarvan rechtstitels bestaan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

8. Steenen gebouwen, muren, bruggen, aquaducten, palen en andere terreinvoorwerpen van blijvenden aard, welke kunnen dienen voor de aanmeting van grondveranderingen, of die voor de verkenning van nut kunnen zijn.

9. De grenzen der apanagevelden en proefsnitvelden.

9a. De „gemeente weideplaatsen", aan te duiden met de letters g. w. en daarachter tusschen haakjes datum en nummer van het betrekkelijk Residentsbesluit, worden geschetst, tenzij zij meer dan 200 M. verwijderd liggen van landrente-plichtige gronden, in welk geval zij noch gemeten noch geschetst worden.

10. Wegen en verkeersvoetpaden buiten de kampongs, waarvan de breedte minder dan 2 M. bedraagt; een en ander in kaart gebracht met inachtneming van het bepaalde sub 4.

11. De permanente stuwdammen in rivieren en waterleidingen.

12. De grenzen van kampongs.

Het onder 1 t/m 9 genoemde moet *namerkeurig* gemeten worden overeenkomstig de voorschriften van den Topographischen dienst, en dat onder 9a t/m 12 behoeft op de desakaarten alleen te worden ingeschetst, wanneer die details niet tevens perceelsgrenzen vormen.

Ambtsvelden.

Art. 16. De meting der ambtsvelden moet worden verricht tegelijk met de overige bouwgronden met behulp van opgaven of processenverbaal der onderdistrictsthoofden.

Daarbij moet in desa's, waar regelingen volgens den Leiddraad zijn tot stand gekomen, het ambtelijk landbezit, verbonden aan elke betrekking in het desabestuur, worden opgenomen en gekaarteerd en evenals de andere perceelen worden genummerd en geregistreerd.

Van de desa's, waar aan de totstandkoming der regelingen volgens den Leiddraad een opschortende voorwaarde is verbonden, behooren op de desakaarten te worden aangegeven èn de grenzen der ambtsvelden volgens de bestaande regeling èn de grenzen der ambtsvelden, zooals die zullen worden na de vervulling der opschortende voorwaarde, terwijl al de grondstukken, die door kaarteering dezer grenslijnen gevormd worden, als afzonderlijke perceelen worden genummerd en geregistreerd.

In desa's, waar het plaatselijk bestuur in gebreke is gebleven tijdig de regelingen te treffen overeenkomstig den Leiddraad, worden de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ambtsvelden gemeten, zooals die in het terrein worden aangewezen, op de wijze aangegeven in art. 13.

Hetzelfde heeft plaats wanneer bij de meting of sorteering blijkt dat de van bestuurswege getroffen ambtsveldregelingen door de betrokken personen niet worden nageleefd.

In beide gevallen wordt daarvan door den C. i. C. aan het plaatselijk bestuur mededeeling gedaan, terwijl eene hernieuwde meting dier velden wordt uitgesteld tot de eerste tienjaarlijksche herziening der desakaarten, tenzij die hernieuwde meting, naar het oordeel van den C. i. C., zonder vertraging van landrente-onderzoek kan plaats hebben tegelijk met de bijmetingen, die ingevolge art. 17 noodig zijn.

Bijwerking der kaarten en registers na de sorteering.

Art. 17.

1. Nadat een desakaart is afgewerkt, wordt onverwijld het desaregister opgemaakt. De L. B. C. teekent de desakaart voor „gezien" en het desaregister voor „gezien en goedgekeurd".
2. Nadat de desakaarten en desaregisters zoomede de copie der overzichtskaart (artikel 4 punt 3) van een district gereed zijn, doet de L. B. C. deze bescheiden den Controleur in commissie toekomen.
3. Bij de soorteering, groepeering en klasseering verifieert de Controleur in commissie alle op de desakaarten voorkomende namen en brengt daarin de noodige verbeteringen aan.
4. De Controleur in commissie regelt, c. q. na overleg met den betrokken L. B. C. (S. C.), de bijmeting van nieuwe meetperceelsgrenzen, alsmede de bijwerking der desakaarten en desaregisters.

Hij neemt daarbij in acht:

a. dat al de bijmetingen van nieuwe meetperseelsgrenzen gewoonlijk behooren te worden verricht door de klasseermantri's, die bij de soorteering de nieuwe meetlijnen, na opneming met ketting en bousole en aansluiting aan vaste punten, aanstonds *in pootlood* op de desakaarten brengen, zullende de bijwerking dier kaarten in kleuren en in inkt, alsmede de bijwerking der desaregisters geschieden op het kantoor van den Controleur in commissie.

Wordt in een complex g. g. een nieuw perceel geconstateerd, dan heeft deze bijwerking plaats *zonder* aansluiting aan de dichst-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

bijzijnde landrente-plichtige gronden en blijft dit perceel in potlood op de kaart staan.

b. dat de bijmetingen van nieuwe meetperceelsgrenzen met de daarbij behoorende bijwerking van desakaarten en desaregisters behooren te worden verricht door het personeel van den Topographischen dienst, wanneer die bijmetingen zóó omvangrijk zijn, dat een werkwijze als in sub a aangegeven de nauwkeurigheid van den aanslag der perceelen en perceelgedeelten zal schaden of de sorteering belangrijk vertragen, dan wel, wanneer bijzondere plaatselijke redenen zulks wenschelijk maken, zullende bij verschil van meening met den L. B. C. de inspecteur beslissen door wie de bijmetingen, enz, behooren te worden verricht.

Ter vergelijking van de contrôle door den C. i. C. neemt de mantri elke bijwerking op in een „nota berobahan".

5. Wanneer de cultuurtoestand van een meetperceel bij de sorteering gedeeltelijk veranderd blijkt te zijn, terwijl de oude meetperceelsgrens in het terrein zonder bezwaar is terug te vinden, doordat een heg, sloot, hoog talud, rij boomen, voetpad, solide steenen ambtsveldafbakening, enz, daarvan de plaats aanwijst, heeft geen bijmeting van een nieuwe meetperceelsgrens als bovenbedoeld plaats, doch vormen de veranderde grondstukken, ongeacht hunne oppervlakte, perceel gedeelten binnen het meetpeerceel.

6. Nadat de sorteering van de landrente-plichtige gronden van een onderdistrict beeindigd is, ontvangt de L. B. C. (S. C.) van den Controleur in commissie de betrekkelijke desakaarten met desaregisters, vergezeld van desa's-gewijze opgemaakte „nota's berobahan" terug, voor zoover nog bijmetingen door het personeel van den Topographischen dienst zijn te verrichten. In bedoelde nota's worden de nog te verrichten bijmetingen van nieuwe meetperceelsgrenzen vermeld.

7. De L. B. C. (S. C.) gaat onverwijld tot het bijmeten van nieuwe meetperceelsgrenzen over en zendt de bijgewerkte desakaarten en desaregisters met de „nota's berobahan" zoo spoedig mogelijk aan den Controleur in commissie terug.

8. Indien die terugzending niet binnen zes weken plaats kan hebben, rapporteert hij zulks aan den C. i. C., opdat casu quo door den I. de noodige maatregelen kunnen worden genomen.

9. De desakaarten en bijgewerkte desaregisters worden met de copie

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

der overzichtskaart na invoering der nieuwe landrente- regeling in eenig district, ingevolge § 24 van de „Voorschriften tot uitvoering der Landrente-ordonnantie" (Bijblad 6738), bewaard ten kantore der betrokken ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur.

10. De nota's berobahan kunnen na gemaakt gebruik vernietigd worden.

Overzichtskaarten.

Art. 18. Op de van ieder district samen te stellen overzichtskaart moeten worden aangegeven:

de grenzen van het district en van de desa's, de wegen, rivieren, kampongs, begraafplaatsen en proefsnitvelden, aangeduid door de in art. 19 bepaalde kleur, zoomede in hoofdzaak de cultuursoorten door verschillende tinten. Kampongs worden geheel groen gekleurd, de overige droge gronden worden wit gelaten; sawah's worden niet door streepjes in metselverband, maar door eene lichtblauwe tint aangegeven, waarin hier en daar de letter s. Wildhoutbosschen, djatibosschen, weidegronden enz. worden aangegeven door lichte tinten als bepaald voor de topographische kaarten.

Art. 19. Na afloop der klasseering van eenig district en nadat de afbakening der nieuw aan te wijzen proefoogstvelden is tot stand gekomen, zendt de Controleur in commissie binnen 14 dagen aan den Landrente-brigadechef de desakaarten met overzichtskaart, benevens eene opgave toe van de proefoogst-velden, welke ten behoeve van de eerstvolgende herziening behouden dienen te blijven en van die, welke daartoe door den Controleur in commissie nieuw zijn aangewezen.

Aan de hand van die opgave werkt de Landrente-brigadechef daarna de desa-kaarten bij en zendt deze kaarten, vergezeld van de, bij § 5 alinea 2 van de „Voorschriften tot uitvoering der Landrente-ordonnantie in Staatslad 1907 No. 277" (Gouvernements-Besluit van 25 Juni 1907 No. 34) bedoelde copieën voor de onderdistrictshoofden, vergezeld van eene districtsgewijze ingenaaide copie voor den plaatselijk controleerenden ambtenaar, binnen 3 maanden aan den Controleur in commissie terug.

Op de hierboven bedoelde copieën komen voor:

1. de naam van het district.
2. „ „ „ „ onderdistrict.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

3. de naam en het nummer van de desa.
4. het nummer van het proefoogstveld.
5. het nummer van het perceel of perceelgedeelte, waarin het proefoogstveld gelegen is.
6. de districtsgroep en de desa-soort, waartoe het proefoogstveld behoort.
7. op het terrein en op de desakaart terug te vinden vaste punten met vermelding van de afstanden tot minstens twee kortstbijgelegen hoekpunten van het proefoogstveld.
8. de oppervlakte van het proefoogstveld uitgedrukt in R.R² geschreven binnen de teekening.
9. eene herleiding van alle afstanden van meters in roe's.

Conventioneele teekens.

Art. 20. Op de minuutplans zullen worden aangegeven;

1. Wegen en wateren op dezelfde wijze als hieronder voor de *desakaarten* wordt aangegeven.
2. De districtsgrenzen door een paarse bies aan de buitenzijde.
3. De grenzen van desa's aan de binnenzijde verduidelijkt door biezen van verschillende kleur, die zoodanig gekozen moeten worden, dat nimmer dezelfde kleuren tegen elkaar sluiten. Paarse en licht groene kleuren mogen daarvoor niet worden gebruikt.
4. De enclaves met aan de *binnenzijde* een bies van dezelfde kleur als aangenomen voor de desa waartoe zij volgens van den C. i. C. verkregen inlichtingen behooren.

Op de *desakaarten* zullen worden aangegeven:

1. Wegen en wateren, genoemd in art. 15 onder 2, 3 en 5, met twee lijnen en wel de heerendienstwegen in rood (carmin) de overige wegen in geelachtig bruin (burnt sienna) en de wateren in blauw (cobalt); tusschen die lijnen wordt een lichtere tint van dezelfde kleur aangebracht.
2. Perceelsgrenzen, gevormd door wegen en wateren, beneden de minimumbreedte, door eene enkele lijn van gelijksoortige kleur als onder 1; de overige met eene zwarte (O. I. inkt) lijn. In de perceelen zelve wordt de cultuurtoestand vermeld door de letters *s* of *d* of *ds*, al naarmate het perceel tot sawah, of droge gronden dan wel tot de gronden van gemengden cultuurtoestand moet gerekend worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

3. Geschetste wegen en wateren door stippellijnen van dezelfde kleur als onder 1; geschetste grenzen door eene stippellijn in zwart.

4. Steenen gebouwen in rood (vermiljoen).

5. Gronden, waarop een rechtstitel rust, door een gele bies aan de binnenzijde der grens.

6. Kampongs aan de binnenzijde der grens door een groene bies (sapgroen).

7. Perceelsgrenzen, die door denkbeeldige lijnen gevormd worden, als onteigeningsgrenzen van spoorwegen, grenzen van in eigendom of in een ander zakelijk recht uitgegeven gronden, door roode (carmin) stippellijnen.

8. Grenzen van proefsnitvelden door zwarte stippellijnen, terwijl het geheele complex licht groen (sapgroen) wordt gekleurd. Van deze velden, zoowel als van de na de voltooiing der groepeering der sawahs van eenig district op nieuw aan te wijzen en op te meten proef oogstvelden, wordt op de desakaarten bovendien in een der hoeken eene teekening op de schaal 1 : 1000 gemaakt met vermelding van de lengte der zijden en diagonalen in meters en de oppervlakte in R.R°; ze worden districtsgewijze in rood (vermiljoen) genummerd.

9. Grenzen der apanagevelden door een steenroode (vermiljoen) bies langs de binnenzijde van den omtrek met vermelding der letter *h* voor de aandeelen van het desahoofd, van *l* voor die der leden van het dorpsbestuur en van *g* voor de desaonderwijzers.

Wanneer zoowel de grenzen der ambtsvelden volgens de bestaande regeling als die volgens eene toekomstige regeling op de kaarten moeten worden aangegeven, behooren de laatste grenzen aan de binnenzijde door eene licht rose bies te worden verduidelijkt.

10. Desagrenzen verduidelijkt door eene bies van dezelfde kleur als op het minutplan, maar aan de buitenzijde der grens, waarlangs ook met rondschrift de namen der aansluitende desa's worden vermeld.

Waar deze grenzen door boomen zijn verzekerd, worden deze op de kaart aangegeven en de soortnaam vermeld.

Alle hiervoren niet genoemde terreinvoorwerpen worden op de landrentekaarten voorgesteld door de voor de topographische kaarten vastgestelde conventioneele teekens.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

11. Alle enclaves, die volgens van den C. i. C verkregen inlichtingen nog aanwezig mochten zijn, en wel:

a. op de kaarten der desa's waartoe zij behooren, zoo mogelijk op de juiste plaats aan den rand der kaart, met de hierboven genoemde conventioneele teekens, waarbij een enclave-grens als desa-grens wordt beschouwd;

b. op de kaarten der desa's waarbinnen zij gelegen zijn, enkel met een zwarte inktlijn als grens, aan de *binnenzijde* voorzien van een bies van dezelfde kleur als aangenomen voor de desa waartoe zij behooren, terwijl ter verduidelijking binnen de enclave met zwarte inkt wordt geschreven:
„enclave desa . . . . ."

Nummering en lettering der landrente-kaarten.

Art. 21. De bladen van het minuutplan van elk district worden met Romeinsche cijfers genummerd, te beginnen met N°. I aan den bovenkant links en in elke volgende rij weder links beginnende. Geheel blanke bladen krijgen geen nummer.

Verder wordt op elk blad ter linkerzijde aan het hoofd een gedrukt etiket bevestigd, waarop:

Residentie: . . . . . .

District: . . . . . .

Schaal 1 : 5000.

Op elke desakaart wordt bovenaan links een gedrukt etiket bevestigd, waarop:

Residentie: . . . . . .
District: . . . . . .
Desa: . . . . . N°. . . . .
in . . . . . bladen
Schaal 1 : 5000
Opgenomen en in kaart gebracht in 19 . . .
Herzien in 19 . . .

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Inhoudsbepaling der perceelen.

Art. 22. De inhoudsbepaling der perceelen geschiedt op de geheel voltooide desakaarten.

De inhouden worden in den regel bepaald met den pool- of den rolplanimeter. Voor perceelen van smalle en langgestrekte gedaante wordt de poolplanimeter echter niet gebezigd en zal bij gebrek aan een rol- of schijfplanimeter de glasplanimeter worden gebruikt.

De inhoud van perceelen door rechte lijnen begrensd kan door berekening worden gevonden.

De inhoudsbepaling der perceelen geschiedt desa'sgewijze, tweemaal door twee personen, wier uitkomsten niet meer dan $^1/_2{}^0/_0$ mogen verschillen. Is aan dezen eisch van nauwkeurigheid niet voldaan dan worden de beide uitkomsten verworpen en de inhoud op nieuw tweemaal bepaald; is aan vorengenoemden eisch voldaan, dan wordt na afronding tot een *even* aantal Rijnlandsche roeden *(missive I. dd.* 20/9—1908 *No.* 366/11*)* het gemiddelde van beide waarden genomen en in het desaregister ingeschreven.

Opzending van kaarten naar het Hoofdbureau.

Art. 23. Na afloop der landrente-opneming eener geheele residentie worden de minuutplans en overzichtskaarten naar het Hoofdbureau van den Topographischen dienst ter bewaring opgezonden. De meet- en inspectieboekjes kunnen na afloop der classeering eener residentie vernietigd worden.

VII. BLOKKAARTEN.

Art. 24. Wanneer in een district of gedeelte van een district de landrenteplichtige gronden zoodanig in *gg* verspreid liggen, dat eene aaneengesloten opneming daarvan tot veel tijdverlies en noodelooze kosten aanleiding zou geven, zal de betrokken L. B. C. in overleg met den C. i. C. een voorstel indienen om de opneming en kaarteering bloksgewijze te doen geschieden (zie art. 2).

Met inachtneming van het bepaalde bij de artikelen 24, 25 en 26 gelden voor de bloksgewijze metingen dezelfde voorschriften als voor de regelmatige landrentenmetingen.

Art. 25. In de desa's, waarvoor blokkaarten worden vervaardigd,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

wordt buiten het gebied ingenomen door de landrenteplichtige gronden niets gemeten, tenzij zulks zonder meerdere kosten kan geschieden.

Desagrenzen worden derhalve niet opzettelijk gemeten doch geschetst ten behoeve van de overzichtskaart en evenals alle niet gemeten details met stippellijnen aangegeven.

Art. 26. De gegevens te verzamelen voor een gebied, waarin bloksgewijze metingen plaats hebben, bestaan uit:

a. een minuutplan:
b. een overzichtskaart;
c. schetsmatige desakaarten;
d. voor elke desa een aantal blokkaarten met een register, aangevende de uitgestrektheid der landrenteplichtige gronden, gemeten door het personeel van den Topographischen dienst;
e. een opgave betreffende de landrenteplichtige gronden *niet* gemeten door het personeel van den Topographischen dienst.

ad *a.*

Wanneer zulks, naar het oordeel van den L. B. C., met het oog op de latere herziening der kaarten wenschelijk voorkomt, worden de blokkaarten betreffende de grootere complexen landrenteplichtige gronden in het eventueel aan te leggen minuutplan ingepast.

ad *b.*

Voor de overzichtskaart wordt zooveel mogelijk gebruik gemaakt van op linnen geplakte gedrukte topographische kaarten.

De geschetste desagrenzen worden daarop met kleuren aangegeven.

De gewone schaal der overzichtskaart is 1:20000 of 1:25000.

ad *c.*

Van elke desa wordt op de schaal van 1:10000 bij kleine en van 1:25000 bij groote desa's de omtrek schetsmatig op een kaart aangegeven.

De wegen, rivieren en kampongs behooren te worden ingeschetst met vermelding der namen.

De hierna te noemen blokkaartnummers en volgnummers der *niet*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

door het personeel van den Topographischen dienst gemeten complexen worden met rooden inkt geschreven op de plaatsen, waar bedoelde complexen van landrenteplichtige gronden gelegen zijn.

ad *d*.

Van elk complex landrenteplichtige gronden van naar schatting 3 bouw en grooter en de daarmede samenhangende kleinere complexen wordt een blokkaart vervaardigd op de schaal 1:5000.

Kleinere complexen worden geacht met grootere complexen samen te hangen en in verband met die grootere gekaarteerd, wanneer hun onderlinge afstand bedraagt 200 Meters of minder, gemeten langs een weg of voetpad, dan wel 100 Meters of minder gemeten in een rechte lijn.

Meerdere blokkaarten kunnen op hetzelfde vel papier worden geteekend.

Alle blokkaarten eener desa worden doorloopend van blokkaartnummers in rooden inkt voorzien.

In elke desa is 1 het eerste blokkaartnummer.

De landrenteplichtige perceelen worden op de gewone wijze in elke desa doorloopend genummerd te beginnen met 1 en in het desaregister blokkaartsgewijze opgeschreven.

ad *e*.

Complexen landrenteplichtige gronden, in totaal, voor zooveel noodig naar schatting en overigens volgens mededeeling van het desabestuur, kleiner dan 3 bouw, worden *niet* gemeten door den opnemer van den Topographischen dienst, tenzij deze complexen samenhangen met andere grootere complexen.

Deze niet gemeten complexen van landrenteplichtige gronden worden door den opnemer van den Topographischen dienst desa'sgewijze in afzonderlijke staten opgenomen, waarvan de kolommen luiden:

volgnummer, oppervlakte voor zooveel noodig naar schatting en overigens volgens mededeeling van het desabestuur (sawah's, droge gronden en totaal), namen der grondbezitters en hunne woonplaatsen, toelichtingen.

Het eerste volgnummer begint met het nummer volgende op dat van het laatste blokkaartnummer.

Van de complexen niet gemeten door het personeel van den Topo-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

graphischen dienst worden bij de soorteering door den klasseermantri blokkaarten op milimeterpapier vervaardigd op de schaal 1 : 5000, ten einde daaruit de oppervlakte der landrenteplichtige gronden te berekenen.

Art. 27 De bijmetingen op de blokkaarten geschieden naar dezelfde beginselen als in art. 17 reeds voorgeschreven voor de regelmatige landrentemetingen.

VIII. PERIODIEKE HERZIENING VAN KAARTEN EN REGISTERS.

Art. 28. De in art. 3 bedoelde periodieke herziening der landrentekaarten en registers geschiedt zoo mogelijk tienjaarlijks en residentiesgewijze; de herziening wordt districtsgewijze uitgevoerd.

Om een denkbeeld te krijgen van de veranderingen, die de cultuurtoestand in een district heeft ondergaan, zal de brigadechef zelf of door zijn sectiechef een vijf à zestal desakaarten op het terrein met den bestaanden cultuurtoestand vergelijken of doen vergelijken. Blijkt het daarbij, dat de veranderingen zoo omvangrijk zijn, dat het bijwerken der oude desakaarten ondoenlijk dan wel zeer tijdroovend is, dan zal de brigadechef tot het samenstellen van nieuwe desakaarten besluiten. Zijn daarentegen niet zoovele veranderingen aanwezig, dan zal op de volgende wijze worden gehandeld.

De desakaarten (zie art. 17 punt 9) worden aanvankelijk op het terrein door het opnemerspersoneel zorgvuldig met den bestaanden cultuurtoestand vergeleken, waarbij alle veranderingen worden opgespoord, welke de perceelen hebben ondergaan en mitsdien op de kaarten moeten worden aangebracht. Het desahoofd met den desaschrijver en c. q. het hoofd van het betrokken gehucht en waar noodig de betrokken landrenteplichtigen moeten bij dit onderzoek tegenwoordig zijn.

De noodige bijmetingen worden daarna verricht, waarbij als begin- en eindpunt zooveel mogelijk gemakkelijk op het terrein terug te vinden punten worden gekozen; meetlijnen, die nieuwe scheidingen bepalen, moeten steeds aan vaste punten der kaart worden aangesloten en voor eene goede contrôle behoort dit zoo mogelijk aan meerdere vaste punten te geschieden.

Bestaat bij de herziening twijfel over de juiste grenzen der landrenteplichtige gronden met *gg*, dan wordt gehandeld als aangegeven in art. 13.

Geconstateerde veranderingen in de desagrenzen worden dadelijk

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

opgemeten, doch mogen eerst in kaart worden gebracht, nadat door den S. C. voor eene behoorlijke aansluiting op vaste punten van het minuutplan is zorggedragen.

Op de desakaarten worden voorts de noodige wijzigingen in de grenzen en den cultuurstoestand der perceelen aangebracht; de Romeinsche cijfers aangevende de sorteering mogen daarbij niet worden uitgewischt.

Voor de onveranderde perceelen wordt zoo mogelijk de bestaande nummering behouden en blijft de vroeger berekende oppervlakte gehandhaafd; van nieuwe of gewijzigde perceelen wordt de oppervlakte op de gewone wijze bepaald.

Hebben sedert de vorige opneming of herziening weinig grondveranderingen plaats gehad, dan zal in den regel kunnen worden volstaan met de oude desakaarten en registers op de hierboven aangegeven wijze bij te werken. Blijkt door de vele veranderingen in den cultuurtoestand, a. a. bijwerking niet wenschelijk, dan wordt tot samenstelling van nieuwe desakaarten en registers overgegaan. Voor het verdere landrenteonderzoek ontvangt de C. i C. c. q. zoowel de oude als de nieuwe kaarten.

Tot de samenstelling van nieuwe desakaarten behoort eveneens te worden overgegaan, wanneer bij de herziening blijkt, dat samenvoeging of splitsing van desa's heeft plaats gehad; in beide gevallen behoort tevens eene nieuwe doorloopende nummering der perceelen te worden ingevoerd.

Het bijwerken der kaarten en registers na afloop der sorteering geschiedt overeenkomstig het bepaalde in art. 17.

Na afloop der herziening van een district wordt het minuutplan v. z. n. met de bijgewerkte desakaarten in overeenstemming gebracht en de overzichtskaart bijgewerkt. Van het jaar der herziening wordt op de desakaarten, de minuutplans en de desaregisters melding gemaakt.

IX. VAN HET PERSONEEL.

Brigadechef.

Art. 29. De L. B. C. is rechtstreeks ondergeschikt aan den Chef van den Topographischen dienst. Hij heeft zich met inachtneming der hier gegeven voorschriften in 't algemeen te gedragen naar de instructie voor de Chef's van Opnemingsbrigades van den Top. dienst en overigens op de in art. 2 aangegeven wijze naar de aanwijzingen en voorschriften van den I.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hij is aan den dienstchef verantwoordelijk voor den geregelden gang en de goede uitvoering van het opnemings- en kaarteeringswerk der meetsecties, welke onder zijne leiding staan, en zal door het veelvuldig houden van inspectie's zich er van overtuigen dat dit naar behooren wordt verricht.

In alle gevallen van niet-technischen aard, waarin door de bepalingen of voorschriften niet is voorzien, wint de L. B. C., alvorens zich ter zake tot den Chef van den Top. dienst te wenden, het gevoelen in van den C. i. C. en doet, waar noodig, voorloopig naar diens aanwijzingen handelen.

Maandelijks verzendt de L. B. C. te gelijk met zijne overige periodieken, onder overlegging van een schetskaartje op 1:100000, aan den Chef van den Top. dienst eene opgave, waaruit voor elk onderhanden zijnd district de stand der werkzaamheden blijkt; eene dergelijke opgave met schetskaart wordt door hem vóór den 3den van elke maand aan den C. i. C. ingediend.

Sectiechief.

Art. 30. De S. C. is rechtstreeks ondergeschikt aan den L. B. C. en aan dezen verantwoordelijk voor de goede leiding en uitvoering van het opnemings- en kaarteeringswerk, dat aan zijne sectie is opgedragen. Hij wordt daarin terzijde gestaan door een Europeesch gegradueerd opnemer.

Hij zal door het geregeld houden van terreininspectie's en door het zorgvuldig nagaan van meetboeken en kaarten op het sectiebureau, eene gestrenge contrôle over het meet- en teekenwerk van het bij zijne sectie ingedeelde Inlandsche personeel uitoefenen. Als vaste regel behoort te gelden, dat geen desakaart in kleuren en inkt mag worden afgewerkt, voordat ze in het terrein aan eene grondige inspectie onderworpen is geweest.

Na afwerking eener desakaart wordt daarop door den S. C. zoo regelmatig mogelijk de nummering der perceelen aangegeven; dit behoort dadelijk in inkt te geschieden. Hij is verantwoordelijk voor de goede uitvoering der inhoudsbepalingen zoomede voor de juiste invulling der desaregisters.

De S. C. behoort het bij zijn sectie ingedeelde Inlandsche personeel zoowel theoretisch als practisch voor het landrente-opnemingswerk te

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

bekwamen; voor eene geregelde aanvulling van dat personeel zal hij in overleg met den L. B. C. eenige Inlandsche jongelieden van voldoende ontwikkeling bij zijne sectie in opleiding kunnen nemen.

Hij zal er voor waken, dat zijn personeel zich van elke bemoeienis met agrarische aangelegenheden onthoudt, en dat het zich bij voorkomende geschillen dienaangaande uitsluitend tot hem wendt.

OPNEMERS.

Art. 31. Het Inlandsch opnemerspersoneel der landrente-opnemingsbrigades heeft zich met inachtneming van de hier gegeven voorschriften in 't algemeen te gedragen naar de Instructie voor de Opnemers van den Top. dienst, en voorts de aanwijzingen te volgen, die door den L. B. C. voor de opneming en kaarteering van elke residentie of onderdeel daarvan in 't bijzonder zullen worden gegeven en door den S. C. ter kennisse van het personeel zullen worden gebracht.

Batavia, den 21sten Augustus 1913.

De Chef van den Topographischen dienst,

MUSCH.

Gezien en goedgekeurd:

De Inspecteur voor de landelijke inkomsten

en verplichte diensten,

VERWEY MÉJAN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PR 0080(92-94

25
B 93
3

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

